

Kolbászfa és Kavicsnövény

Az emberről és a különböző állatokról számtalan fantáziadús ábrázolás született. Láttunk már félig ember-, félig haltestű lényt, vagyis sellőt, ollókezű embert, tollas hátú, szárnyas, csőrös lovat, lábon járó halat. De milyen lehet egy képzelt növény? Hogyan lehet fantasztikus növényeket kitalálni? Az emberi képzelet kreált már égigérő fát, életfát és hasonlókat. Azt is elképzelték, hogy egyes növények hajtásai folyondárként tekerednek egy emberre, próbálják megfojtani, vagy sziszegések, nyögések közepette megragadják, majd elemésztki áldozatukat, és csak az emészthetetlen csontvázát hagyják maguk után. Nincs köze a valósághoz annak sem, amikor a zene ütemére táncoló, mosolygó, vagy akár szomorú, síró virágokat ábrázolnak.

Hihetetlen tulajdonságú növényeket azonban a természetben is találhatunk. Vannak például legyeket, más rovarokat vagy akár férgeket „evő” növények. Persze, nem rágják meg, csak csapdába ejtik áldozatukat, mint a Vénusz légycsapója, a harmafű vagy a hízóka. A harmafű levelének mirigyszőrei ragadós nedvet választanak ki, a hozzáragadt rovarokat a levél egyre jobban pöndörödve beborítja, a zsákmány pedig fokozatosan megemészti. Így jut a növény a teste felépítéséhez nagyobb mennyiségben szükséges nitrogénhez. Az ilyen rovaremészítő

növények általában olyan helyeken élnek, ahol a talaj nitrogéntartalma alacsony, például mocsarakban, lápokban. Hasonlóan táplálkozik a vízben alámerülten élő, gyökér nélküli rence is, amelynek speciális csapdái villámgyorsan szippantják be még a kistermetű rákokat is. Ez a növény hazánkban például a Velencei-tóban és a Tisza-tóban fordul elő. Az így táplálkozó, „ragadozóként” leírt növények általában nagyon kicsik, és csak apró rovarokat képesek megfogni, tehát nagyobb állatoknak és az embernek nem kell félni tőlük.

És hallottál már a kolbászfáról? Ne gondold, hogy az Etiópiából származó fa finom füstölt kolbászt terem! Csupán arról van szó, hogy hosszú, kötélszerű száron lógó terméseinek formája kolbászra vagy szalámira emlékeztet, termései szürkés színükkel a májas hurka benyomását keltik. De jobb ezeket nem megkóstolni. A kolbászfa rokona a gyertyafa, ami onnan kapta nevét,



hogy akár
méteresre
magnövő termései

vékonyak és egyenesek, mint a
gyertyák. Érdekes, hogy virágai beporzását nem a
szél, nem is rovarok, hanem denevérek végzik.

Gondolnád, hogy kedvelt csemegéd, a
földimogyoró is különleges növény? Háromféle
virága van. Magasan a föld felett növő, sárga virágai
nem érnek terméssé, mert meddőek. A talajhoz
közelebbi virágok beporzás és megtermékenyülés
után befúrják magukat a földbe, ahol a hüvelyes
termékek kifejlődnek. A virágok harmadik típusa
a földben önbeporzással termékenyül meg.
Ezek a képességek a növény termőhelyének
körülményeivel, elsősorban a szárazsággal
összefüggésben alakultak ki.

A kavicsnövény is furcsa szerzet. Mint neve is
jelzi, olyan, mint egy kavics. A sivatagban él, ahol

a nagy forróság miatt a föld alá bújik, és
csak vastag, buzogányszerű levelei egy
része éri el a felszínt, melyek kavicsokra
hasonlítanak. A 19. század elején egy utazó
ilyen kavicsot látott a sivatagban, fel akarta
venni, de nem sikerült, mert benőtt a kövek
közé. Ekkor figyelték meg először. Virágai a ritka
esőzések után is csak nagyon rövid ideig nyílnak.

Szakállas emberrel gyakran találkozhatunk,
no de szakállas fával? Valójában persze nem igazi
szakáll! Az Észak-Amerikában őshonos, nagyra
növő tölgyfák vagy mocsárciprusok ágairól egy
szakállbromélia nevű virágos növény egyedei
hosszan, szakállszerűen lógnak le. A szél terjeszti
egyik fáról a másikra, és a fészekrakó madarak is
előszeretettel használják a lelógó szálakat fészük
építéséhez, hozzájárulva ezzel is terjedésükhöz.

A természet gazdagsága, az élővilág
változatossága sokszor az emberi fantázia határain
is túlmutat.

SZIGETI ZOLTÁN

